

kompleksowe programy zdrowotne

PYLICA PŁUC – INFORMACJE DLA PACJENTÓW

Szkodliwe działanie pyłów na organizm człowieka może być przyczyną wielu chorób, w tym pylicy płuc. Nie każdy rodzaj pyłu przemysłowego dostający się do układu oddechowego jest pylicotwórczy. Szczególnie niebezpieczne dla zdrowia pracowników są pyły o działaniu zwłókniającym.

W obecnym wykazie chorób zawodowych stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (DzU z 2009 r. nr 105, poz. 869) wymienione są następujące rodzaje pylic: pylica krzemowa, pylica azbestowa i pozostałe pylice krzemianowe, pylica górników kopalń węgla, pylico-gruźlica, pylica spawaczy, pylica talkowa, grafitowa i pylice wywołane pyłami metali.

Do rozwoju pylic dochodzi w wyniku długotrwałej (zwykle 15–20 lat) ekspozycji zawodowej na pył przemysłowy, najczęściej w stężeniach przekraczających wartości normatywów higienicznych. Przebieg kliniczny pylicy krzemowej jest powolny i przez dłuższy czas bezobjawowy.

W zapobieganiu rozwojowi pylicy największe znaczenie ma profilaktyka. Na pracodawcy spoczywa obowiązek zapewnienia pracownikowi bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, nieszkodzących zdrowiu, przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy oraz informowania pracowników o ryzyku zawodowym. Pracownicy narażeni na pył o działaniu zwłókniającym poddawani są w trakcie pracy systematycznym badaniom profilaktycznym (wstępnym, okresowym i kontrolnym). Koszt badań ponosi pracodawca.

W przypadku podejrzenia pylicy płuc pracownik powinien zostać odsunięty od narażenia na pył i skierowany do wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy w celu przeprowadzenia postępowania diagnostyczno-orzeczniczego i rozpoznania choroby zawodowej. Rozpoznanie pylicy, zgodnie z przyjętym standardem, jest możliwe jedynie w oparciu o ocenę zdjęcia radiologicznego klatki piersiowej.

Decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej wydaje właściwy ze względu na miejsce pracy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny.

Zmiany pylicze mogą ujawnić się nawet po wielu latach po zakończeniu narażenia zawodowego. Z tego powodu pracodawca zatrudniający pracowników w warunkach narażenia na działanie pyłów zwłókniających jest obowiązany zapewnić tym osobom okresowe badania lekarskie także:

- po zaprzestaniu pracy w kontakcie z tymi pyłami,
- po rozwiązaniu stosunku pracy, jeżeli zainteresowana osoba zgłosi wniosek o objęcie takimi badaniami.

Badania są przeprowadzane na koszt pracodawcy. W przypadku likwidacji zakładu pracy, w którym istniało narażenie na pyły zwłókniające, badania są przeprowadzane we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wojewódzkim ośrodku medycyny pracy i finansowane ze środków budżetu samorządu województwa. Pracownikom i byłym pracownikom zatrudnionym przy produkcji wyrobów zawierających azbest przysługują dodatkowe świadczenia określone w Ustawie z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów azbestowych (DzU z 1997 r. nr 101, poz. 628 ze zm.) i przepisach wykonawczych do tej ustawy. Badania profilaktyczne osób zatrudnionych w zakładach objętych ustawą realizowane są ze środków budżetu państwa przez Ministerstwo Zdrowia w programie „Amiantus”.

Pracownikowi, który doznał uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobą zawodową albo stał się niezdolny do pracy wskutek choroby zawodowej, przysługują świadczenia finansowe:

- jednorazowe odszkodowanie,
- renta z tytułu niezdolności do pracy.

Uszczerbek na zdrowiu i niezdolność do pracy w związku z chorobą zawodową ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.